VÝROČNÁ SPRÁVA NA ROK 2023

Mgr. Martin Kondek
predseda OZ

Základné údaje o organizácii

Názov organizácie:	Centrum environmentálnej výchovy Turiec
Adresa:	Severná 6, 036 01 Martin
Právna forma:	Občianske združenie
Predmet činnosti:	Environmentálna výchova žiakov, ochrana prírody a krajiny, zvyšovanie povedomia v oblasti environ. výchovy a ekológie
IČO:	42347769
DIČ:	2023983533
Miesto, dátum a číslo registrácie:	Bratislava, 2.4.2013, VVS/1-900/90-41307
Číslo účtu:	2600535876/8330
Banka:	Fio banka, a.s.
IBAN:	SK 31 83 3000 00002600 535876
BIC KÓD:	FIOZSKBAXXX

Naše poslanie

Občianske združenie Centrum environmentálnej výchovy Turiec založili pedagógovia, ktorí svoje učiteľské poslanie spojilo práve s environmentálnou výchovou žiakov v okrese Martin. Svoju organizáciu pomenovali podľa regiónu, ktorý je predurčený na zážitkové vyučovanie v oblasti prírodovedy, vlastivedy, biológie, geografie či regionálnej výchovy. Cieľom združenia je zavádzanie environmentálnej výchovy do výchovno-vzdelávacieho procesu na základných a stredných školách, aktivity súvisiace s ochranou prírody a krajiny, aktivity súvisiace so zvyšovaním povedomia širokej a odbornej verejnosti v oblasti environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety a taktiež poskytuje poradenskú a vzdelávaciu činnosť na podporu cieľov združenia. Členovia združenia si dali tiež za úlohu podporovať podobné aktivity zamerané na rozvoj pozitívneho prístupu k prírode a krajine.

História

Ešte začiatkom 90-tych rokov pôsobila v obci Turčiansky Peter Stanica mladých prírodovedcov a Stanica mladých turistov. Deti sa stretávali v barokovom kaštieli pôvodných majiteľov Révaiovcov predovšetkým vo voľnom čase a prevažnú časť trávili v prírode, alebo pri športových aktivitách, nakoľko mal park pri kaštieli veľkú rozlohu. Počas celého roka bol u detí veľký záujem o aktivity a pútavý program v podobe výletov, výstupov, či hier prinášal deťom nezabudnuteľné zážitky.

Časom vznikla myšlienka, ako využiť kaštieľ a jeho areál aj počas týždňa. Práve vtedy sa zrodil základ projektu environmentálnej výchovy, ktorý sa počas skoro 30 ročného fungovania menil, prispôsoboval dobe, vzniknutým problémom, ako aj potrebám deťom a škôl.

Vzhľadom na majetkoprávne vysporiadania ohľadom kaštieľa v Turčianskom Petre bolo potrebné v roku 2002 meniť priestory, v ktorých sa projekt úspešne realizoval pod hlavičkou Centra voľného času. V náročných časoch podala pomocnú roku obec Turčianske Kľačany a jej základná škola, ktorá sa stala prechodným domovom. V roku 2005 sa naskytla možnosť získať priestory bývalej základnej školy v Turčianskej Štiavničke, ktoré poskytovali vhodné podmienky na environmentálne aktivity. Priľahlý anglický park s domácimi, zahraničnými i vzácnymi drevinami, či unikátny vodný systém Teplických serpentín boli skvelým základom pre kvalitnú environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu.

Obľúbenosť projektu na školách rástla a postupne sa zapojili takmer všetky základné školy okrese Martina. Nakoľko vznikla požiadavka rozšíriť projekt aj na ďalšie ročníky, vtedajší pracovníci vytvorili podmienky pre vznik vysunutých pracovísk postupne v Turčianskom Petre, v Turčianskom Jasene, v Turanoch a v Blatnici. Veľmi dobre systematické pôsobenie environmentálnej výchovy na žiakov od druhého po deviaty ročník však narušila zmena financovania Centier voľného času. Projekt environmentálnej výchovy sa ocitol v kritickej situácii a vzniknutý komplikovaný stav sa po rokovaniach s mestom Martin podarilo stabilizovať. Bola navrhnutá forma financovania projektu cez neziskovú organizáciu – občianske združenie, ktoré však muselo počítať s menšími finančnými možnosťami ako za pôsobenia Centra voľného času. Ostali však zachované 3 pracoviská a na základe poctivej a transparentnej spolupráce so základnými školami a poskytovateľmi dotácií, ktorými sú predovšetkým mesto Martin, mesto Vrútky a obce v okrese Martin sa podarilo postupne stabilizovať situáciu v prospech detí, ktoré boli, sú a budú najdôležitejším článkom environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety.

Hlavná činnosť občianskeho združenia

Hlavnú činnosť Centra environmentálnej výchovy Turiec (projekt „Environmentálna výchova žiakov základných škôl“) tvoria stretnutia tried v priebehu vyučovania počas školského roka. Po príchode žiakov do školy sa spolu s vyučujúcim presunú na vybrané pracovisko, kde prebieha pod vedením lektorov OZ environmentálna výchova prevažne zážitkovým spôsobom vyučovania. Každé pracovisko je špecializované na iný ročník a program spolu s metódami prispôsobuje danej vekovej kategórií.

Po náročných rokoch spojených s ochorením COVID-19 sa situácia stabilizovala a vzhľadom k ukončeniu mnohých opatrení, ktoré sa priamo týkali výchovno-vzdelávacieho procesu, bolo možné opätovne pripraviť programy pre žiakov na pracoviskách CEV Turiec počas celého roka. Cieľom programov je prostredníctvom priameho kontaktu s prírodným materiálom, faunou, flórou a prostredím rozširovať poznatky, rozvíjať zručnosti a návyky vedúce k pozitívnemu vzťahu detí k prírode, životnému prostrediu, objasňovať súčasné environmentálne problémy a hľadať riešenia na ich odstránenie, resp. minimalizáciu.

Programy vychádzajú z učebných osnov env. výchovy ako aj z prírodovedných predmetov a požiadaviek učiteľov na vybrané prírodovedné témy a boli realizované v prenajatých priestoroch v obciach Turčianska Štiavnička, Turčiansky Peter a Blatnica. Lokality boli vyberané zámerne vzhľadom k ich geografickej, historickej úlohe v dejinách Turca, ale predovšetkým jedinečnosti prírodného prostredia. V rámci projektu je využívané hlavne zážitkové učenie, ktoré pozitívne vplýva aj na rozvoj regionálnej výchovy a rozvíja tiež medzipredmetové vzťahy vo výchovno-vyučovacom procese.

V roku 2023 prebiehal projekt environmentálnej výchovy na všetkých troch pracoviskách. Bol rozdelený do troch častí – zimnej, jarnej a jesennej. Zimnú časť absolvovali žiaci tretieho ročníka v Turčianskej Štiavničke a šiesty ročník navštívil pracovisko v Blatnici, spolu 60 termínov v počte 1 143 žiakov. Jarná časť (apríl – jún) prebiehala aj na pracovisku v Turčianskom Petre, kde sa environmentálnej výchovy zúčastnil druhý ročník, v Turčianskej Štiavničke štvrtý ročník a v Blatnici piaty ročník. Jarnej časti sa zúčastnilo v 122 termínoch 2 234 žiakov. Jesennú časť (september – december) absolvovali na pracovisku v Turčianskom Petre žiaci druhého ročníka, žiaci štvrtého ročníka zavítali do Turčianskej Štiavničky, a environmentálna výchova piateho ročníka prebiehala aj na pracovisku v Blatnici, spolu 130 termínov v počte 2 421 žiakov.

Do projektu environmentálnej výchovy sa zapojili všetky základné školy v meste Martin, Vrútky a Turany (štátne, súkromné i cirkevné) a takmer všetky školy z obcí v okrese Martin. Celkovo sa na projekte zúčastnilo 29 škôl v 312 termínoch a pracoviská navštívilo dokopy 5 798 žiakov.

Pracoviská Centra environmentálnej výchovy Turiec

Turčiansky Peter

Pracovisko v Turčianskom Petre je zamerané na environmentálnu výchovu žiakov druhého ročníka základných škôl. Priestory sa nachádzajú v malebnej drevenici, v ktorej sídli Peterské bábkové divadlo. Jeho tvorcom je pán Juraj Šimon, umelecký rezbár a náš dlhoročný spolupracovník, ktorému učarovala práca s drevom. Pod jeho rukami doslova ožívajú jedinečné marionety, ktoré pútavou formou vysvetľujú žiakom, aké zvieratá žijú v lese a v našom okolí, prečo sú potrebné a prospešné, prípadne ako sa má človek správať v prírode. Okrem drevených marionet predvádza pán rezbár aj samotnú prácu s drevom. Program doplňujú environmentálne aktivity zamerané na lesný ekosystém v podobe potravinovej mapy, praktických ukážok fragmentov zo živočíchov, či dôležitosti rozmanitosti biodiverzity.

Turčianska Štiavnička

Pracovisko v Turčianskej Štiavničke je zamerané na environmentálnu výchovu žiakov tretieho a štvrtého ročníka základných škôl. Priestory sa nachádzajú v blízkosti unikátneho systému Teplických serpentín, ktoré vznikli už za čias grófa Révaia približne pred 150 rokmi. Je to systém navzájom prepojených jazier (pôvodne rybníkov), v ktorých nájdeme mnoho živočíchov a rastlín viazaných na vodný ekosystém. Zážitkové vyučovanie je pripravené pre žiakov nielen v exteriéri, ale aj v priestoroch Centra environmentálnej výchovy Turiec. Priamym kontaktom so živočíchmi ako je napríklad had, myš, dážďovka, pakobylka, agama alebo pavúk žiaci odstraňujú zaužívané predsudky a zároveň sa dozvedia o ich užitočnosti v rámci ekosystémov. Programy sú zamerané aj na význam vtáctva a pripravené aktivity kladú dôraz na zmenu myslenia a prístupu k vlastnej spotrebe či v oblasti ochrany krajiny. Okrem dobrovoľnej skromnosti sa deťom snažíme vysvetliť, aby sa riadili jednoduchým, no dôležitým heslom „PNS – Príroda v našom srdci“.

Blatnica

Pracovisko v Blatnici je zamerané na environmentálnu výchovu žiakov piateho a šiesteho ročníka základných škôl. Vychádza z učebných osnov environmentálnej výchovy a z učebných osnov biológie a geografie. Priestory sa nachádzajú v Dome služieb, blízko zastávky prímestskej autobusovej dopravy a požiarnej zbrojnice. Vďaka jedinečnému prostrediu Gaderskej a Blatnickej doliny majú žiaci možnosť spoznať a vidieť mnohé druhy rastlín a živočíchov, taktiež pochopiť zložité vzťahy v rámci jednotlivých ekosystémov. Programy sú zamerané na význam mŕtveho dreva v lese, na dôležitosť zachovania bohatej biodiverzity, na význam mokradí, či zachytávania vody v krajine a pod. Veľkým prínosom pre žiakov je fakt, že svoje získané informácie majú možnosť využiť priamo v teréne, priamo v praxi formou kreatívnych hier zameraných na vybranú tému. Oživením celého programu je Fiona, papagáj druhu Amazónik šupinkový, ktorá počas prestávky dokáže rozosmiať žiakov svojimi chúťkami na šnúrky od topánok, alebo sa ochotne nechá kŕmiť svojou najobľúbenejšou pochúťkou – piškótou.

Environmentálne vychádzky

Počas letných prázdnin organizovalo občianske združenie environmentálne vychádzky, ktoré sa uskutočnili v troch týždenných turnusoch (3.7.-7.7., 10.7.-14.7. a 17.7.-21.7.). Program pod názvom Poklady Veľkej Fatry nebol zameraný len na živočíchy či rastliny, lektori sa spolu s deťmi venovali sa prírode ako komplexnému organizmu. Okrem dôležitosti vody spoznávali významné lokality v Turci, pozorovali najväčšiu kolóniu belorítok v našom regióne, brodili Blatnický potok, zbierali huby, videli zaujímavé druhy ako lišaja orgovánového, rybárika riečneho, kruštíka červeného, prilbovku bielu, ľaliu zlatohlavú, užovku hladkú i obojkovú či skokana hnedého. Priestor dostala aj beseda o pomoci pre dážďovníkov a úbytku hmyzu. Ako pripomienku si deti na tvorivej dielni vlastnoručne vyrobili eko-nákupnú tašku, ozdobenú letovými siluetami chránených živočíchov a zhotovili búdku pre operence. Environmentálnych vychádzok sa zúčastnilo spolu 42 detí.

4 ŽIVLY

V rámci programu Erasmus+ v spolupráci s Divadelným centrom, Centrom environmentálnej výchovy Turiec, Centrom Teatralne Sp. Z. o. o. a Unite s.r.o. pokračoval v roku 2023 projekt 4 ŽIVLY, ktorý je zameraný na vzdelávanie v oblasti environmentálnej výchovy prezentovanú netradičnou formou – neformálnym vzdelávaním prostredníctvom interaktívneho divadla (s aktívnym zapojením zúčastnených divákov – žiakov) a prostredníctvom environmentálnych aktivít realizovaných naživo, aj v online aplikácii.

Projekt vznikol s cieľom podnecovať záujem žiakov o prírodu a životné prostredie prostredníctvom umeleckého zážitku z divadla. Autorom inscenácie je Martin Geišberg, ktorý spolu s dramaturgom Matějom Trubanom a scénografkou Elisabeth Wittgruberovou vytvorili netradičný divadelný produkt. Jeho cieľom je nielen oboznámiť žiakov s aktuálnymi environmentálnymi problémami a klimatickými zmenami, ale aj šíriť príklady pozitívnej praxe v a inšpirovať mladú generáciu k individuálnym aktivitám.

Súčasťou projektu je interaktívna divadelná inscenácia, vzdelávacia online aplikácia (https://elementy.app) a metodická príručka najmä pre učiteľov prírodovedných a umelecko-výchovných predmetov ako prostriedok pri tvorbe netradičných inovatívnych foriem výučby. Komplexný umelecko-vzdelávací materiál pre výučbu environmentálnej výchovy je voľne šíriteľný a dostupný pre všetky školy v rámci krajín EU v 4 jazykoch (SK, CZ, PL, EN).

Festival environmentálnych výučbových programov Šiška 2023

Zástupca Centra environmentálnej výchovy Turiec sa zúčastnil a prednáškou aktívne zapojil do 25. ročníka festivalu ŠIŠKA, ktorý sa konal v horskom hoteli Šachtička a jeho ústrednou témou bol odpad. Otváracia prednáška bola zameraná najmä na biologický odpad a jeho využitie pri regenerácii pôdy a na druhý deň uvedená do praxe vybudovaním záhonu priamo v areáli hotela. Druhý deň festivalu odštartoval prezentáciami účastníkov, ktoré prebiehali celé doobedie paralelne v dvoch miestnostiach. Okrem hlavnej témy odpadu sa účastníci mohli dozvedieť aj o možnostiach financovania environmentálnej výchovy prostredníctvom Zeleného vzdelávacieho fondu, o činnosti samosprávnych krajov v tejto oblasti či novej kampani KlimaTYzuj sa. Súčasťou poobedného programu boli dve exkurzie. Prvá skupina účastníkov sa vydala do baníckej obce Špania dolina a druhá do spoločnosti Greentech, ktorá sa zaoberá recykláciou PET fliaš. Tretí deň uzavrela séria ďalších inšpiratívnych príspevkov na environmentálne témy a jedným z nich bola EIP-ka (Eko Iných Prezentácií) zástupcu Centra environmentálnej výchovy Turiec.

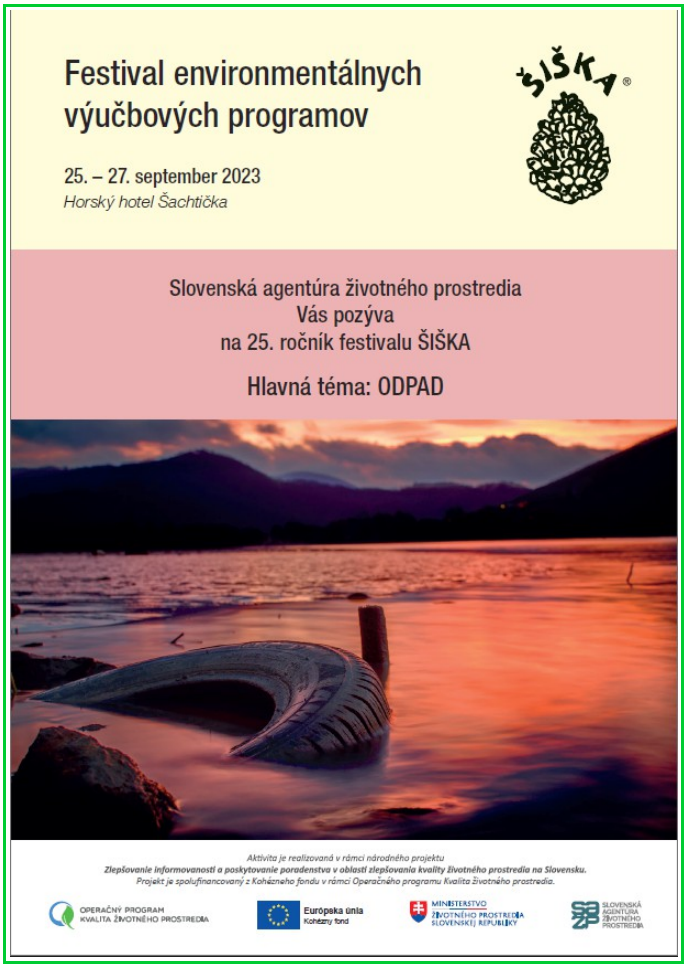

Certifikácia organizácií zameraných na environmentálnu výchovu, vzdelávanie a osvetu

Okrem pravidelnej činnosti sa občianske združenie Centrum environmentálnej výchovy pokračovalo v spolupráci zameranej na vytvorenie certifikačného systému pre organizácie ponúkajúce programy environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvety. Systém certifikácie koordinuje Slovenskej agentúry životného prostredia, ktorá oslovila CEV Turiec za účelom spolupráce. Cieľom certifikácie je podporiť organizácie v raste kvality ich služieb, kritériá stanovujú princípy a predpoklady pre realizáciu odbornej ponuky programov a fungujú ako usmernenie pre rozvoj organizácie a jej činnosti. Tie organizácie, ktoré splnia stanovené kritériá, budú môcť po spustení akreditácie získať certifikát potvrdzujúci vysokú úroveň kvality ich činnosti.

Počas dní 11. – 12. októbra sa v Stredisku environmentálnej výchovy Dropie zaoberali revíziou kritérií certifikácie a ich úlohami prizvané organizácie, medzi ktorými nechýbalo CEV Turiec. Riešili sa taktiež funkcie webovej aplikácie, ktorá bude slúžiť na propagáciu, na komunikáciu a administráciu systému certifikácie. Na záver sa stanovil hlavný cieľ, v roku 2024 odpilotovať navrhnutý systém v praxi. Na jeho začiatku sa uskutočnia informačné webináre pre všetkých poskytovateľov EVVO, čiže pre potenciálnych žiadateľov o certifikáciu.

Informácie o hospodárení združenia

Majetok združenia k 31.12.2023 činí: 48 604,92 €

Záväzky združenia k 31.12.2023 činia: 3 720,44 €

Príjmy a výdavky

Príjmy OZ celkom: 117 945,76 €

Výdavky OZ celkom: 71 816,25 €

Suma rozdielu príjmov a výdavkov: +46 129,51 €

Z výsledkov účtovnej uzávierky k 31.12.2023 vyplýva hospodársky výsledok zisk vo výške 46 129,51 €.

K 31.12.2023 boli v združení zamestnaní na riadny pracovný pomer 3 zamestnanci a 0 zamestnancov na dohodu o vykonaní práce/dohodu o vykonaní pracovnej činnosti.

Suma rozdielu príjmov a výdavkov z roku 2023 bola ponechaná na účely združenia stanovené v platných stanovách združenia v rámci nasledujúceho kalendárneho roka.

Prehľad príjmov pre OZ Centrum environmentálnej výchovy Turiec v roku 2023

Členské príspevky	30,00 €
2 %	713,00 €
Dotácie	113 946,76 €
Dobrovoľné príspevky	456,00 €
Ostatné	2 800,00 €

Prehľad výdajov OZ Centrum environmentálnej výchovy Turiec v roku 2023

Zásoby a materiál	3 365,34 €
Služby	14 628,22 €
Mzdy, poistné a príspevky	51 429,36 €
Sociálny fond	182,83 €
Ostatné	2 210,50 €

Komentár

Prímy: 1) ostatné – príjmy z činnosti občianskeho združenia

Výdavky: 1) zásoby – krmivo a lieky pre zvieratá, kancelárske a hygienické potreby,
2) služby – nájom, poplatky za telefonické služby, poplatky za internetovú stránku, elektrická energia, spracovanie účtovníctva, palivo na vykurovanie objektu, služby BOZP
3) mzdy – mzdy pracovníkov CEV Turiec vrátane odvodov SP, ZP a dane zo závislej činnosti
4) sociálny fond – tvorba sociálneho fond
5) ostatné – stravné lístky, finančné príspevky na stravné, kolky, daň za psa, komunálny odpad

2 % z dane

OZ Centrum environmentálnej výchovy Turiec prijalo v roku 2023 2% zo zaplatenej dane vo výške 713,00 €. Čiastka bola použitá na krmivo pre zvieratá a veterinárne úkony, na tlač dokumentov, čistiace potreby, kanc. potreby, prevádzkové náklady a na rekonštrukciu priestorov určených na environmentálne vzdelávanie, výchovu a osvetu.

Záver

Všetky získané finančné prostriedky v roku 2023 boli využité na splnenie cieľa, pre ktorý bolo občianske združenie zriadené a zaregistrované.

Obce a mestá, ktoré nás podporili v roku 2023

ĎAKUJEME

Obec/mesto	Suma
Belá-Dulice	500,00 €
Blatnica	1 650,00 €
Benice	240,00 €
Dražkovce	900,00 €
Košťany nad Turcom	350,00 €
Martin	50 000,00 €
Lipovec	180,00 €
Príbovce	500,00 €
Rakovo	200,00 €
Sklabiňa	320,00 €
Sučany	500,00 €
Turany	1 200,00 €
Turčianske Kľačany	400,00 €
Turčianska Štiavnička	930,00 €
Valča	750,00 €
Vrútky	500,00 €
Žabokreky	600,00 €

Ďakujeme firme Top privacy s.r.o. za poradenstvo a zabezpečenie ochrany osobných údajov v súlade s nariadením GDPR.

top privacy

Kontaktné údaje

Názov združenia: Centrum environmentálnej výchovy Turiec

Adresa: Severná 6, 036 01 Martin

Štatutárny zástupca: Mgr. Martin Kondek (predseda OZ)

Tel: +421/ 915 967 526

Email: cevturiec@gmail.com

Web: www.cevturiec.sk